

غەزەبىنى يېڭىشىنىڭ ئۆنۈملۈك

چارىلىرى

[ئۇيغۇرچە]

الغضب وعلاجه

[باللغة الأيغورية]

مۇھەممەد سالىھ مۇنەججىد

فضيلة الشيخ محمد صالح المنجد

تەرجىمە قىلغۇچى: مۇھەممەد يۈسۈپ

المترجم: محمد يوسف

تەكشۈرۈپ بىكىتكۈچى: ن. تەمكىنى

المراجعة: ن. تمكيني

ريباد شەھرى رەبۋە رايونى دىن تەشۋىقات ھەمكارلىق

مەركىزى

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1428 – 2007

islamhouse.com

غەزەبى يېڭىشنىڭ ئۆنۈملۈك چارىلىرى

ئاچچىقلىنىپ، تېز غەزەبلىنىش ۋە ئۆزىنى تۇتالماسلىق كىشىگە تەسەۋۋۇر قىلغۇسىز بەختسىزلىكلەرنى ۋە بالايى - ئاپەتلەرنى ئېلىپ كېلىدۇ. خۇسۇسەن، رامزان كۈندۈزلىرىدە كۆپلىگەن كىشىلەر ئاددىغىنا ئىشلار ئۈچۈنمۇ ئۆزلىرىنى تۇتۇۋالماستىن، گاھىدا روزىسىنى بۇزىدىغان ھەرىكەتلەرنى قىلىپ سالىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خۇسۇسەن رامزاندا ئاچچىقلىماسلىق توغرىسىدا قايتا - قايتا ئېيتقان تەۋسىيەلىرىنى نۇرغۇن كىشىلەر ئەسلىرىدىن چىقىرىپ تاشلايدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ «سېنى بىراۋ تىللىسا ”مەن روزىدارمەن“ دېگەن» دېگەن سۆزىدىكى تەربىيە غەزەبى يېڭىشنىڭ ئەڭ ئۆنۈملۈك چارىلىرىدىن بىرى بولغاننىڭ سىرتىدا، ئىنساننى ھەمىشە شۇنداق كەڭ قورساق بولۇشقا يېتەكلەيدىغان ئەمەلىي تەربىيەدۇر. رامزاندا ”مەن روزىدارمەن“ دېيىش بىلەن كىشىلەرنىڭ يامانلىقىنى كەچۈرۈم قىلىۋېتىش رامزاندىن باشقا ۋاقتلاردىمۇ شۇنداق قىلىشنى تەقەززا قىلىدۇ. چۈنكى رامزان ئېيى تەربىيىلىنىش، مەنئىياتنى يۈكسەلدۈرۈش ۋە ياخشى ئەخلاقلارغا ئۆزىنى كۆندۈرۈش ئېيىدۇ. رامزاندا شۇنداق كەڭ قورساق بولغان ئادەم باشقا ئايلاردىمۇ ھەمىشە شۇنداق بولۇشى لازىم. شۇنداق قىلغاندىلا رامزاننىڭ پايدىسىنى كۆرگەن بولىدۇ ۋە رامزاننىڭ شارائىتى بىلەن شاراپەتلەنگەن بولىدۇ.

سەئۇدى ئەرەبىستاننىڭ كاتتا ئۆلىمالىرىدىن شەيخ مۇھەممەد سالىھ مۇنەججىد ئاچچىقنى يېڭىشنىڭ چارىسى ھەققىدە مۇنداق دەپ يازىدۇ: « غەزەب شەيتاندىن بولغان بىر پالاكەت بولۇپ، ئۇنىڭ سەۋەبى بىلەن كۆپلىگەن مۇسەبەتلەر ۋە بالالار يۈز بېرىدۇ. شۇڭا ئىسلام شەرىئىتىدە بۇ يامان خۇلۇق توغرىلىق تەپسىلىي بايانلار كەلگەن. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھەدىسلىرىدە غەزەبتىن ئىبارەت بۇ ئاغرىقتىن قۇتۇلۇشنىڭ ئۆنۈملۈك چارىلىرى بايان قىلىنغان. ئۇلار تۆۋەندىكىچە:

1- ئاللاھ تائالاغا سېغىنىپ شەيتاننىڭ شەرىدىن پاناھ تىلەش. سۈلەيمان ئىبنى سەردىن رىۋايەت قىلىندۇكى، مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىدا ئولتۇراتتىم. ئىككى ئادەم جېدەللىشىپ يۈزلىرى غەزەبتىن قىزىرىپ كەتتى. بۇ ۋاقىتتا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن بىر سۆزنى بىلىمەنكى، ئەگەر شۇ سۆزنى دېسە ئۇنىڭدىكى غەزەب يوقىلىدۇ. ئەگەر ئۇ، ئاللاھقا سېغىنىپ شەيتاننىڭ شەرىدىن پاناھ تىلەيمەن» دېسە، ئۇنىڭ ئاچچىقى پەسىيدۇ» دېدى.

2- سۈكۈت قىلىش. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سىلەرنىڭ بىرىڭلار غەزەبلەنگەندە سۈكۈت قىلسۇن» دېگەن. چۈنكى قاتتىق غەزەبلەنگەن ئادەم ئۆزىنى تۇتۇپ، ئېغىزىنى يۇمۇپ تۇرالىسا، سۆزلىرى سەۋەبلىك كېيىن كېلىدىغان كۆپلىگەن پۇشايمانلاردىن ساقلىنىپ قالالايدۇ.

3- جىم تۇرۇش. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سىلەرنىڭ بىرىڭلار غەزەبلەنگەن چېغدا ئۆرە تۇرغان بولسا، ئولتۇرۇۋالسۇن، ئولتۇرغان بولسا يېتىۋالسۇن» دەپ كۆرسەتكەن. بۇ غەزەبلەنگەن كىشىنى كېيىن پۇشايمان ئىلىپ كېلىدىغان كۆپلىگەن خاتالىقلاردىن ساقلاش ئۈچۈن ئىدى. چۈنكى غەزىبىنى باسالمايغان ئادەم ئۆرە تۇرغىنىدا قارشىسىدىكى كىشىگە تاياق ئېتىشى مۇمكىن. بەلكى ئولتۇرۇۋېتىش ۋە قەسەمۇ يۈز بېرىشى مۇمكىن. ئەگەر ئۇ ئولتۇرۇۋالغىنىدا بۇ خىل خاتالىققا چۈشۈشتىن نىسبەتەن ساقلىنىپ قالىدۇ. ئۇ يېتىۋالغىنىدا پۈتۈنلەي ساقلىنىپ قالالايدۇ. شۇڭا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام شۇنداق ئۆگەتكەن.

4 - پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تەۋسىيەسىنى ئېسىدىن چىقارماسلىق. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆزىگە نەسەھەت قىلىشنى سورىغان بىر ئادەمگە: «غەزەبلەنمە» دېگەن سۆزنى ئۈچ قېتىم قايتىلىغان.

5 - پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە بىر ھەدىسىدە: « غەزەبلەنمە، جەننەتكە كىرسەن» دېگەن.

6 - پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە بىر ھەدىسىدە: « كىمكى ئىنتىقام ئېلىشقا كۈچى يېتىدىغان تۇرۇپ، غەزىبىنى يۈتىدىكەن، ئاللاھ تائالا قىيامەت كۈنىدە ئۇنىڭ قەلبىنى رازىمەنلىك بىلەن تولدۇرىدۇ» دېگەن.

7 - پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە بىر ھەدىسىدە: « كۈچلۈكلۈك پەھلىۋانلىقتا ئەمەس، بەلكى غەزىبىنى بېسىۋېلىپ ئۆزىنى تۇتۇۋېلىشتا» دەپ كۆرسەتكەن.

8 - غەزەبىنى يېڭىش تەقۋادارلارغا خاس گۈزەل ئەخلاق تۇرۇ. ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىمدە: « تەقۋادارلار كەڭچىلىكتىمۇ، قىسنىچىلىقتىمۇ ئاللاھ يولىدا (پۇل - مال) سەرپ قىلىدىغانلار، (ئۆچ ئېلىشقا قادىر تۇرۇقلۇق) ئاچچىقنى يۈتىدىغانلار، (يامانلىق قىلغان ياكى بوزەك قىلغان) كىشىلەرنى كەچۈرىدىغانلاردۇر. ئاللاھ ياخشىلىق قىلغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ» (ئال ئىمران سۈرىسى 134 - ئايەت).

9 - نەسىھەتنى قوبۇل قىلىش. غەزەب ئىنسان تەبىئىتىدە بولغان نەرسە. غەزەبلەنمەسلىك ئىنساننىڭ قولىدا ئەمەس. ئەمما غەزەبىنى يېڭىش ئىنساننىڭ قولىدا. ئۇنىڭ ئەڭ ئۈنۈملۈك چارىلىرى ئىنسانلارنىڭ ھەقىقىي مۇئەللىمى ھەزرىتى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ يۇقىرىقى تەۋسىيەلىرىدۇر. ئاللاھ تائالانىڭ ياخشى بەندىلىرى غەزەبلەنگەندە، ئاللاھ ياكى ئاللاھنىڭ ئايەتلىرى زىكر قىلىنسا، دەرھال ئاچچىقىدىن ياندىۇ. بۇ ساھابىلارنىڭ ۋە سالىھلارنىڭ ھاياتىدا، ھەتتا ھازىرقى زاماندىمۇ كۆپ قېتىم تەجرىبىدىن ئۆتكەن مەسىلە. شۇڭا قاتتىق غەزەبلەنگەن كىشىگە: « پەيغەمبەرگە دۇرۇد ئېيتىڭ» دەيدىغان ئادەت شەكىللەنگەن. چۈنكى بۇنىڭ پايدىسى بار.

10 - غەزەپلىنىشنىڭ ئاقىۋىتىنى نەقەدەر يامان ئېكەنلىكىنى بېلىش.

11 - غەزەپلەنگۈچى، غەزەپلەنگەن ۋاقتىنى تەسەۋۋۇر قىلىش.

12-ئاللاھدىن داۋاملىق سەۋرچان غەزىپىنى كۆتۈرۈل قىلالايدىغان بۈيۈك ئەخلاقنى
ئاتا قىلىشنى تىلەش.

قەدىرلىك مۇسۇلمان قېرىنداش! سىز بىلەن مەن پەيغەمبىرىمىز ھەزرىتى
مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇ تەۋسىيەلىرىنى ھاياتىمىزدا تەجرىبە قىلىپ
كۆرەيلى. چوقۇم پايدىسىنى كۆرىدىغانلىقىمىزغا ئىمانىم كامىل. جانابى ئاللاھ تائالا
سىزنى ۋە مېنى گۈزەل ئەخلاق دائىرىسىدە ھەرىكەت قىلىشقا نەسىپ ئەتكەي.
ئامىن.